Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Hannu Ylänen

18.9.2024

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

EK:n lausunto liittyen hallituksen esitykseen HE 81/2024 vp

Yleistä

EK kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikon asiassa. EK esittää kantansa lyhyesti alla.

EK:n kanta

Direktiivin tavoitteena on parantaa viranomaisten tietojenvaihtoa liiketoimintaan liittyvistä rikoksista ja harmaan talouden torjunnan tehostaminen ETA-alueella. Muutosten perusteella Suomessa määrättävän liiketoimintakiellon, eli täällä tapahtuneiden rikosten tai laiminlyöntien kokonaisharkinnan osana voitaisiin jatkossa ottaa huomioon myös muissa ETA-alueen valtioissa määrätyt liiketoimintakiellot.

Katsomme, että direktiivin tavoitteet kokonaisharkinnan tarkentamisesta käsittämään myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa määrätty liiketoimintakielto osana kansallista liiketoimintakiellon määräämistä ovat kannatettavia. Samoin myös liiketoimintakieltoa koskevan tiedonvaihdon tehostaminen on perusteltua.

Nyt valittu implementointimalli, jossa toisessa jäsenvaltiossa määrätty liiketoimintakielto on vain osa kansallisen tuomioistuinlaitoksen kokonaisharkintaa, on perusteltu. Kyse ei ole siis itsenäisestä liiketoimintakiellon määräämisen perusteesta, vaan ainoastaan kokonaisarvioinnissa huomioitavasta seikasta harkittaessa liiketoimintakiellon määräämistä Suomessa tapahtuneiden laiminlyöntien tai rikosten perusteella. Jatkossa toki on tärkeää, että tuomioistuinlaitos tarkoin perustelee päätöksissään, mihin liiketoimintakieltoon Suomessa määrääminen perustuu ja miten ETA-alueella määrätty liiketoimintakielto on otettu huomioon kokonaisharkinnassa. Asia ei liene aivan yksinkertainen ja se tulee vaatimaan huolellista ja yksityiskohtaista harkintaa ja valmistelua erityisesti tuon kokonaisarvion perusteluissa. Tämän lisäksi eri ETA-alueen maiden ratkaisukäytäntöjen mahdolliset erot tulee ottaa tasapainoisesti huomioon.

Suomen implementointiehdotuksessa on pyritty siihen, ettei sen yhteydessä syntyisi kansallista ylisääntelyä. Suomessa valitussa implementointiratkaisussa on myös pysyttäydytty ainoastaan ETA-valtioiden tasolla, vaikka tätä laajempikin soveltamisala olisi voinut olla mahdollinen. Tältäkin osin ehdotus on kannatettava – on erittäin tärkeää hallitusohjelman linjaustenkin valossa, ettei kansallista lisäsääntelyä synny EU-sääntelyn toimeenpanon yhteydessä.

Esityksessä on asianmukaisesti kuvattu lainmuutosten pääasiallisia vaikutuksia esitutkintaviranomaisille, syyttäjille ja tuomioistuimille sekä oikeusrekisterikeskukselle. Esityksessä olisi voitu arvioida hieman laajemmin pääasiallisia vaikutuksia myös

liiketoimintakieltoon määrättävien oikeudelliseen asemaan ja siihen, miten koko-naisharkinnan laajentamisen tällä tavoin uskotaan vaikuttavan liiketoimintakieltoon määräämisen mahdolliseen kasvuun suomalaisissa tuomioistuimissa.